

MESTAANGIFTE WORDT ER NIET MAKKELIJKER OP

Het begin van het nieuwe jaar is ook de tijd waarin de verschillende aangiftes moet doen. In dit artikel overlopen we de inhoudelijke nieuwigheden en de aandachtspunten voor de mestaangifte 2012. – Jan Meykens, SBB Accountants & Adviseurs

Op 16 februari verwacht de VLM je mest- en wateraangifte voor het productiejaar 2011, op 15 maart moet de wateraangifte binnen zijn bij de VMM (indien je geen veehouder bent) en op 21 april is het de beurt aan de verzamelaanvraag 2012. Sommigen worden bovendien nog geconfronteerd met het Integrale Milieujaarverslag dat eveneens voor 15 maart moet ingediend worden. De tijd van de voorjaarsaangiften is dus aangebroken.

VLM introduceerde onlangs het online-aangifteloket Mestbanking. Via dit loket kan de mestaangifte digitaal verwerkt worden, maar je kunt er uiteraard ook voor kiezen om de aangifte op papier in te dienen. De wateraangifte moet voorlopig wel nog op de klassieke manier gebeuren, dus schriftelijk. Wat de datum van indiening betreft, is er een verschil met vroeger. Als je gebruik maakt van het digitale loket wordt de indieningsdatum van de mestaangifte verschoven van 16 februari naar 16 maart.

Mestaangifteplicht

Je bent als land- of tuinbouwer aangiftesplichtig als je in het afgelopen jaar meer dan 2 ha cultuurgrond bewerkte of een dierlijke mestproductie had van meer dan 300 kg P_2O_5 (fosfaat) op bedrijfsniveau. Ook als je geen bedrijfsvestiging hebt in Vlaanderen, maar hier wel cultuurgronden bewerkt, of als je een oppervlakte groeimedium had van meer dan 50 are moet je een aangifte indienen.

Keuze bemestingsstelsel

Nieuw en belangrijk voor het productiejaar 2011 is de keuze van het bemestingsstelsel/bemestingsnormen die je wenst toe te passen. Je hebt de keuze tussen het stelsel van totale N en het stelsel van werkzame N. Kies je voor het stelsel van werkzame N, dan moet dit type van bemestingsstelsel toegepast worden tot en met het productiejaar 2014.

Hieronder overlopen we wat nu precies het verschil is tussen beide systemen.

Systeem van totale N Dit is het klassieke, gekende systeem. Hierbij wordt, voor wat de N-bemestingsnormen (stikstof) betreft, steeds een onderscheid gemaakt tussen dierlijke mest (N-dier), kunstmest (N-kunst), andere meststoffen (N-ander) en de totale N (N-totaal). Met dierlijke mest bedoelt men de mest afkomstig van vee, inclusief chompost. Kunstmest wordt met een industrieel proces vervaardigd. Andere meststoffen zijn alle meststoffen die noch kunstmest (inclusief spuiwater), noch dierlijke meststoffen zijn, maar waarin wel een of meer stikstof- of fosforverbindingen voor gebruik op het land aanwezig zijn, met inbegrip van afval van visteeltbedrijven, spuistroom (= drainwater dat niet hergebruikt wordt als voedingswater) en zuiveringsslib. Meststof is de verzamelnaam voor de 3. Een belangrijke vaststelling is dat de normen van N-dier, N-ander en N-kunstmest ontkoppeld zijn. De normen voor dierlijke mest, kunstmest en andere meststoffen moeten daarom individueel nageleefd worden, vanzelfsprekend in combinatie met de totale N-norm.

.....
Kies je voor het systeem van werkzame N, dan moet dit type van bemestingssysteem toegepast worden tot en met het productiejaar 2014.

Het systeem van werkzame N heeft een andere opstelling.

Systeem van werkzame N Naast het klassieke systeem van totale stikstof wordt vanaf dit jaar ook het nieuwe concept van werkzame stikstof geïntroduceerd. Dit systeem wil rekening houden met de effectieve werking van de aanwezige N in de verschillende mestsoorten (of mesttoedieningen) en een N-balans op stellen in functie van de werkelijke teeltbehoefte. Hiervoor werden werkingscoëfficiënten vastgelegd. Er werd wel een randvoorwaarde aan dit systeem gekoppeld. De maximale toediening/opvulling van de dierlijke norm N (zonder rekening te houden met werkingscoëfficiënten, net zoals bij het systeem van totale N) mag nooit overschreden worden. Met andere woorden, wat de hoeveelheid dierlijke mest betreft die toegediend kan worden is er geen verschil tussen de 2 systemen. Dit bemestingssysteem werkt enkel nog met een bemestingsnorm N-totaal

werkzaam en de individuele norm van N-dierlijk, niet met een aparte norm voor N-ander en N-kunstmest. Om de mogelijke bemesting in dit systeem te berekenen, zijn er werkingscoëfficiënten noodzakelijk. Deze coëfficiënten geven voor verschillende

werkzame N en als er graasdieren aanwezig zijn op het bedrijf, moet men hiervoor ook beweidingspercentages opgeven. De P_2O_5 -normen en de beoordeling hiervan zijn hetzelfde bij beide systemen.

AANGIFTEGEGEVENS

De mestaangifteformulieren bestaan, net zoals de voorbije jaren, uit 4 delen:

- **Deel 1** Algemeen deel – in te vullen door iedereen die aangifteplichtig is
- **Deel 2** Dierlijke mestproductie – enkel in te vullen door de landbouwers die dieren gehouden hebben in 2010
- **Deel 3** Aangifte van luchtwassers en mestverwerking van exploitatie-eigen mest in 2011: enkel van toepassing voor de landbouwers die een biologische en/of chemische luchtwasser geïnstalleerd hebben op hun bedrijf (en eventueel voor de landbouwers die aan mestverwerking van uitsluitend exploitatie-eigen mest doen).
- **Deel 4** Productie van voedingswater en spuistroom – bij te voegen indien er op een exploitatie groei-medium aanwezig is.

Samengevat moeten volgende zaken aangegeven worden:

- Opslag van dierlijke meststoffen (eindstock) met een uitsplitsing tussen enerzijds vaste mest en anderzijds vloeibare mest;
- Opslag van andere meststoffen (eindstock);
- Gebruik kunstmest;

- Gebruik en opslag dierlijke mest (incl. directe begrazing) op bedrijfs-eigen gronden buiten Vlaanderen;
- Hoeveelheid dierlijke mest (incl. begrazing) gebruikt in Vlaanderen door 'buitenlandse' landbouwers;
- Aantal dieren (uitgezonderd runderen die via DGZ geregistreerd worden);
- Aantal standplaatsen;
- Procentuele verdeling van de dieren over de verschillende staltypes;
- Procentuele verdeling vloeibare mest en vaste mest (nieuw!);
- % beweiding voor graasdieren indien je kiest voor het systeem van werkzame N;
- Keuze nutriëntenbalansstelsel met bewijsmateriaal (keuze voor convenant en/of regressie met attest en register);
- Verwerking van exploitatie eigen mest;
- Gegevens luchtwasser;
- Productie voedingswater in m^3 met samenstelling en aanduiding al of niet met recirculatie per teelt;
- Productie spuistroom in m^3 met samenstelling;
- Opslagcapaciteit en hoeveelheid in m^3 van spuistroom.

mestsoorten weer wat de uiteindelijke werking zal zijn van de aanwezige N. Zo zal, bijvoorbeeld, voor de individuele norm van N-dierlijk de aftoetsing niet met deze werkingscoëfficiënten gebeuren, voor de toetsing van de N-werkzaam wel. Dit wil zeggen dat, bijvoorbeeld, met 170 kg N toegediend uit mengmest de maximale norm N-dierlijk bereikt wordt, maar dat deze hoeveelheid voor slechts 102 kg N (= 170 kg N x 60%) wordt doorgerekend ten opzichte van de norm N-werkzaam. 60% is immers de werkingscoëfficiënt voor vloeibare dierlijke mest. Indien men koos voor het systeem van

Aandachtspunten

Voor je mestaangifte moet je rekening houden met volgende meest in het oog springende aandachtspunten:

Diercategorieën Er zijn een aantal kleine wijzigingen in de diercategorieën. Zo zijn de andere varkens 20-110 kg (tweefasig) en de andere varkens 20-110 kg (driefasig) van vorig jaar versmolten tot één categorie andere varkens 20-110 kg. Voorts maakte men van de vroegere diercategorie leghennen inclusief (groot)ouderdieren 2 aparte categorieën.

Pluimvee Er zijn heel wat wijzigingen voor pluimveehouders. Deze hebben misschien

niet altijd impact op de aangifte zelf, maar het is wel belangrijk om er rekening mee te houden met het oog op een correcte mestboekhouding. Vooral het gebruikte cijfermateriaal voor pluimvee is gewijzigd: forfaitaire mestsamenstelling, uitscheidingscijfers (forfaitair, convenant en regressie) en N-verliesnormen zijn allemaal aangepast ten opzichte van 2010. Naar aanleiding van de uitbreiding en wijziging van de lijst van ammoniakemissie-arme stalsystemen zijn de keuzemogelijkheden van de mogelijke staltypes ook bij de mestaangifte uitgebreid. Dit vraagt toch de nodige aandacht.

Rundveestalsystemen Zoals uit de aangifteformulieren blijkt, wordt de verdeling van de runderen over de staltypes

Tabel 1 Indeling van de diercategorie in 3 klassen naargelang het percentage vaste mest (vergelijkbaar met bestaande werkwijze)

Vaste mest (%)	Emissie (%)
> 90%	20
> 10% en < 90%	15
≤ 10%	10

'amper stalmest - deels stalmest - uitsluitend stalmest' niet meer opgevraagd. Wel wordt het percentage vaste en vloeibare mest opgevraagd. De reden hiervoor is dubbel: de emissie kan immers bepaald worden uit de verdeling van de productie in een fractie vaste mest en een fractie vloeibare mest. In het kader van het bemestingssysteem van werkzame N is die verdeling bovendien cruciaal met het oog op een correcte berekening van de mestafzetbalans. De berekening van het N-verliespercentage wijzigt dan ook voor rundveehouders. De verdeling van mestproductie tussen het percentage vast en het percentage vloeibaar wordt de basis.

Deze verdeling wordt op basis van tabel 1 naar een bijbehorend emissiepercentage omgerekend.

Rantsoenberekening melkkoeien Vroeger werden er voor melkvee ook rantsoengegevens opgevraagd. Zo moest men – bijvoorbeeld – eventuele aankopen en verkopen van maïs vermelden. Omdat een verhoging van de productiecijfers van melkvee niet langer afhankelijk is van het voederrantsoen, worden deze gegevens ook niet meer opgevraagd. De berekening van de melkproductie categorie blijft wel hetzelfde als vorig jaar. Deze categorie moet niet onmiddellijk aangegeven worden. Ze is wel nuttig om de dierlijke productie van het afgelopen jaar te berekenen.

Bij de berekening van de melkproductie categorie 2011 ga je als volgt te werk. Eerst worden de geleverde liters melk van 2010 opgeteld op basis van de leveringen aan fabriek van 1 januari tot en met 31 december 2010 en de thuisverkopen tussen 1 april 2010 en 1 april 2011. De som maken van deze 2 levert het aantal geleverde liters melk in 2010. Door deze liters te vermenigvuldigen met 1,03 bekomen we het totaal aantal kilo's melk. Vervolgens wordt aantal kg melk van 2010 gedeeld door het aantal melkkoeien in 2010: dit geeft de melkproductie categorie 2011. De dierlijke productie van de melkkoeien in 2011 wordt dan eenvoudigweg berekend door het aantal melkkoeien gehouden in 2011 te vermenigvuldigen met de forfaitaire uitscheidingscijfers op basis van de melkproductie categorie 2011. Merk op dat deze berekening gebeurt op het niveau van de landbouwer voor al zijn exploitaties. Voor de productie categorie 2012 worden de basisgegevens van 2011 als uitgangspunt genomen.

Tuinders met groeimedium

In deel 4 voor tuinders moet onder meer de productie van voedingswater en spuiroom

opgeven worden. Nieuw is dat de productie van voedingswater (en het hergebruik hiervan) per teelt moet genoteerd worden. Ook het percentage hergebruik moet ingevuld worden. Dit moet de VLM toelaten om de nodige opslagcapaciteit correcter te kunnen inschatten. Verder moet men, naast de capaciteit, ook de stock en productie van spuiroom vermelden. Een correcte afzet van deze spuiroom op eigen landbouwgrond of grond van derden via een afzetdocumenten is belangrijk. Als je spuiroom produceerde en deze nog niet hebt afgevoerd in 2011, dan moet ook de opgeslagen hoeveelheid spuiroom op 1 januari 2012 – uitgedrukt in m³, kg N en kg P₂O₅ – opgegeven worden.

Besluit

Het is inmiddels genoegzaam bekend dat de mestreglementering er niet makkelijker op wordt. Parallel daarmee wordt ook de jaarlijkse mestaangifte niet bepaald eenvoudiger. Er zijn enkele wijzigingen in vergelijking met vorig jaar en er moet een belangrijke keuze inzake bemestingssysteem gemaakt worden. Laat je vooraf grondig en goed adviseren, want ook de keuze van het bemestingssysteem bepaalt de toekomstige bedrijfsvoering! ■

Info www.sbb.be